

ELNA HANSSON 70

Õnne ja tervist Elnale!

Sündisin 5. mail 1933 Tallinnas haritlasperes, nime sain sel aastal pealinnas gastroleerinud Rootsi baleeriini Elna Gischdedti järgi. Minust baleriini ei saanud, kuid tantsida olen küll armastanud kogu elu. Õnneliku lapsepõlve veetsin Nõmme mändide all. Tegin sisseastumiseksami pr E. Lenderi erakooli, kuid suur pööre ja sellega koos kooli sulgemine tulid enne, kui jõudsin koolilapseks saada. Alustasin siis kooliteed Hiül, ilusas uues koolimajas Pargi tänavas,

esimeseks klassijuhatajaks oli Kyra Robert (õpilane ja õpetaja tundsid teineteist aastakümneid hiljem ära ühisel tööl eesti raamatu põllul). 3 aastat hiljem tuli aga tõeliselt kohutav pööre – isa õnnetu surm. Oli sõda ja ema kolme lapsega oli sunnitud jätkama Tõrvas, lähemal isale ja onudele kuulunud talule. 1951 lõpetasin Tõrva Keskkooli. Medaliga lõpetajaid polnud, ühe parimana saadeti mind Kadriorgu August Jakobsoni käepigistust vastu võtma.

Ülikoolis tuli esialgu alustada kaugõppes, sest kodust väljaminemiseks oli vaja endal raha teenida. 1,5 aastat õpetasin lapsi Tõrva algkoolis (oo õudust !!!). Ise õppisin hoolega, tegin eksameid lisaks ning pääsesingi 1953. a kevadel statsionaari, aastat üleminekuga kaotamata. Olin eesti filoloogia kirjanduse eriharur, niisiis õppisin ülikoolis juturaamatuid, nagu kord kurvalt tões kursusekaaslase August Eelmäe vanaema.

Mulle meeldis väga raamatukogu Toomel, juturaamatuid oli seal ju lõputult. Nii oskasin 1956. a stuudiumi lõpetades minna pr A. Hiire juurde, et saavutada taotlus töölemääramiseks ülikooli raamatukokku. Saingi! Teadsin ju, et õpetajaamet mulle ei sobi ja olin väga õnnelik (see tunne elab Elnas tänaseni). Esimene töö raamatukogus oli küll jahmatav – kääride ja liimiga reservfondi kataloogi sedelite tegemine – aga pärastpoole läks lõbusamaks ja huvitavamaks. Küllap see kõik on kaadritekaardil kirjas ...

Jah, Elna, tänapäevaselt öeldes – personaliosakonnas – peaks kirjas olema nii ametiredel (raamatukoguhoidjast osakonna juhataja kt-ni ja tagasi) kui ka tunnustused, mida on tubli töö eest ka üsna tublisti jagunud. Seda seal aga küll ei näidata, kui palju ja mitmes keeles raamatuid sa raamatukogus tõepoolest lugeda oled saanud – siis kui neid liigitasid, kui erifondis “sikke lammastest” eraldasid (kas tänased kolleegid taipavad, mis töö see oli?), kui RVL-is või Toome lugemissaalis lugejaid teenindasid ja muidugi 33 aasta vältel KHO-s, kus sa oled sadu vanu või verinoorukesi trükiseid haruldaseks raamatuks

määranud. Rariteetsete eestikeelsete raamatute kogu on Elna kätetöö, ei või aga siiski päriselt öelda, et Elna nägu, sest selleski töös kehtisid rahvusvahelised printsiibid. Neid tuli Elnal mõtestada ja sõnastada, täiendatuna ülikooli ja raamatukogu ajaloost ning kohalikust kultuuriloost tulenevaga. Elna raamatunäitused on olnud alati oodatud, sest koostajana innustub ja süttib ta iga uue teemaga koos ja oskab raamatut kui sõpra esitleda – mitmetahuliselt ning juurteni. Elna on vaataja ette toonud nii eestikeelset kooli- kui ka teadusraamatut, on käsitlenud eesti raamatu provenientsi, on tutvustanud astronoomia, geograafia, meditsiini, füüsika jm teadusharude rariteetseid trükiseid ning austanud suuri loovisikuid – seni värskemalt kõigil meeles lauluisa Fr. R. Kreutzwaldi juubeliaasta näitus. Elna on pidanud palju heal tasemel ettekandeid ja avaldanud ülevaate- ning uurimuslikke artikleid. Omaette kaaned sai kolleeg Leili Pungaga koostöös valminud kakskeelne näitusekataloog “Helsingi ja Tartu Ülikooli sidemed aastail 1900–1940”.² Selle uurimusega tähistas Tartu ülikool Helsingi ülikooli 350. aastapäeva.

Juba aastaid viimse võimaliku miinimumini vähendatud koormusega töötades on Elna raamatukogu raudvarana õnneks ikka rivis. See on taganud tema tööreal olulise järjepidevuse ja kolleegidel on sageli abi heast eesti keele valdajast ning vanema eesti trükise sisulisest tundjast.

Elna on heasüdamlik, lahe ja entusiastlik kaaslane. Koos oleme teinud palju muudki kui tööd – oleme teinud etendusi ja värsse, oleme reisinud ja matkanud ning saanud Elnalt seeneõpetust; oleme vahetanud koogiretsepte, kasulikke terviseõpetusi, laste ja lastelaste kasvatamise kogemusi, muresid ja rõõme jm. Viimastel aastatel saame Elnalt iga paari kuu järel kuulda mõne uue Tartu restorani või kohviku külastamise muljeid. See isevärki vahva kollektsioon, mis kasvab ühe raamatukogu endise sõprusringi kooskäimistega, ulatub juba 60 ligi.

Soovimegi, et elu ei väsitaks Elnat veel väga. Kui ta ikka kilkab, on kõik hästi.

Tegime, nagu sageli – Elna kirjutas, Mare toimetas ja lisas omalt poolt ka veidi.

Mare Rand

² Helsingi ja Tartu ülikooli sidemed aastail 1900–1940: Näitus Tartu Ülikooli Raamatukogus 1.10.–15.12.1990, Helsingi Ülikooli Raamatukogus 4.12.1990–15.1.1991 = Helsingin ja Tarton yliopiston yhteydet vuosina 1900–1940: Näytely Tarton yliopiston kirjastossa 1.10.–15.12.1990, Helsingin yliopiston kirjastossa 4.12.1990–15.1.1991 / näitus ja kataloog Elna Hansson, Leili Punga; eessõna Jüri Kärner; toim. Mare Rand, Rein Saukas; tõlge Jussi Kallio; kujund. Tiina Sepp. – Tartu; Helsingi: Yhteistyö Oy, 1990. – [140] lk.: ill.